

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Nowy system kompleksowego wsparcia pracy szkoły

W obecnej dobie podejmowane są szeroko zakrojone działania, których najważniejszym celem jest zmodernizowanie polskiego systemu oświaty. Reforma programowa, nowy nadzór pedagogiczny oparty o narzędzia ewaluacji, wykorzystanie nowoczesnej technologii w nauczaniu – to tylko niektóre z wyzwań, przed którymi staje szkoła jako instytucja, oraz szkoła jako społeczność łącząca dyrektora, nauczycieli, uczniów oraz rodziców.

Pomocą w jak najlepszym przygotowaniu się do zachodzących zmian powinien być efektywny powszechnie dostępny i spójny z rozwojem szkół system doskonalenia nauczycieli. Próby budowania takiego systemu podejmowane są na całym świecie. Wysiłki te nie wynikają z potrzeby wprowadzania zmiany dla zmiany, ale z konieczności reagowania na ewolucję współczesnego świata.

Także polski system wsparcia pracy szkół i nauczycieli wymaga istotnych modyfikacji. Do najczęściej podnoszonych wad obecnego modelu należy: brak współpracy między różnymi instytucjami odpowiedzialnymi za udzielanie wsparcia szkołom, nastawienie na indywidualne potrzeby nauczyciela – często oderwane od potrzeb konkretnej szkoły oraz przewaga podejścia incydentalnego czyli opartego o jednokrotne, krótkie formy szkoleniowe, które nie przekładają się na trwałą poprawę jakości pracy nauczycieli. Sporym problem polskiego systemu doskonalenia są też duże różnice w dostępności do instytucji wspierających szkoły wynikające ze specyfiki poszczególnych regionów.

Jednym z ważnych zadań stawianych przed Ministerstwem Edukacji Narodowej jest poprawa jakości systemu doskonalenia nauczycieli. Nowy system ma być nakierowany na pracę z konkretną szkołą, czy placówką, wspierać ją w wykonywaniu zadań nakładanych przez państwo, jak również wspomagać w rozwiązywaniu jej indywidualnych problemów. Oferta kierowana do szkół powinna być wynikiem analizy sytuacji szkoły i odpowiadać na jej rzeczywiste potrzeby. Podstawowym ogniwem tak rozumianego wspierania pracy szkół mają być lokalne centra rozwoju edukacji. Docelowo w każdym powiecie powinno funkcjonować przynajmniej jedno centrum, którego zadaniem ma być kompleksowe wspomaganie szkół i placówek w zakresie:

- pomocy psychologiczno-pedagogicznej udzielanej uczniom, rodzicom i nauczycielom,
- organizowania współpracy, wymiany doświadczeń nauczycieli, dyrektorów i szkół,
- zapewniania nauczycielom dostępu do informacji pedagogicznej;
- wspomagania nauczycieli i dyrektora szkoły w obszarach pracy szkoły wymagających szczególnego wsparcia (zgodnie z diagnozą potrzeb danej szkoły i jej koncepcją rozwoju).

W przygotowanym przez MEN projekcie nowelizacji ustawy o systemie oświaty centra rozwoju edukacji określane jest jako swoista grupa placówek. W skład tej grupy obligatoryjnie musi wejść poradnia pedagogiczno-psychologiczna (jedna lub kilka) oraz przynajmniej jedna placówka doskonalenia nauczycieli lub biblioteka pedagogiczna. Poczynając od 2016 roku dyrektorzy publicznych szkół i placówek będą zobligowani do podpisania rocznego porozumienia z wybranym, akredytowanym centrum; dyrektorzy szkół niepublicznych także będą mogli podpisać porozumienie z wybranym centrum. Akredytowane centra rozwoju edukacji będą (od roku 2016) finansowane w ramach subwencji oświatowej naliczanej proporcjonalnie do liczby uczniów uczących się w szkołach i placówkach, które podpisały porozumienie z danym centrum.

Zgodnie z przyjętymi rozwiązaniami praca centrum ma obejmować cały proces doskonalenia: poczynając od opracowania (we współpracy z dyrektorem i nauczycielami) szczegółowej diagnozy potrzeb szkoły i pracujących w niej nauczycieli; poprzez pomoc w zaplanowaniu oraz przeprowadzeniu działań niezbędnych do rozwiązania zdiagnozowanych problemów aż po wspólną ewaluację. Bardzo istotne jest też systematyczne wsparcie we wdrażaniu nowych rozwiązań do praktyki zawodowej wszystkich nauczycieli. Oferta pracy centrów będzie obejmowała między innymi wspomaganie szkoły w tak trudnych obszarach jak: budowa systemu wsparcia pracy wychowawców klas, specjalne potrzeby edukacyjne, budowa szkolnego programu współpracy ze środowiskiem lokalnym, organizacja i funkcjonowanie wewnątrzszkolnego systemu doradztwa edukacyjno-zawodowego, realizacja projektu edukacyjnego czy wsparcie dyrektora szkoły w pracy na tym stanowisku.

Dzięki powstaniu lokalnych centrów rozwoju edukacji możliwe będzie zaktywizowanie działań podejmowanych przez szkoły i nauczycieli na rzecz własnego rozwoju. Jednym z ważnych zadań realizowanych przez centra ma być przecież budowa i moderowanie lokalnych sieci współpracy (organizacja spotkań, moderowanie dyskusji i forów wymiany doświadczeń dla dyrektorów szkół, pedagogów i przedmiotowych grup nauczycielskich).

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Wsparcie wprowadzanych zmian poprzez projekty unijne

Projekt „System doskonalenia nauczycieli oparty na ogólnodostępnym kompleksowym wspomaganiu szkół” (realizowany od 01.04.2010 – 31.12.2015)

- szkolenia (dla pracowników systemu doskonalenia, dyrektorów szkół i przedstawicieli organów prowadzących oraz powiatowych koordynatorów zmiany)
- przygotowanie materiałów merytorycznych (oferty doskonalenia, zasady sieciowania, materiały wspierające samokształcenie, przykłady dobrej praktyki, scenariusze spotkań itp.)
- budowa platformy informatycznej dającej możliwość prowadzenia bazy zasobów (oferty doskonalenia, narzędzia merytoryczne, specjaliści) powiązanej z innymi portalami edukacyjnymi, mogącej wspierać lokalne sieci współpracy i samokształcenia

Projekt w przygotowaniu „System doskonalenia nauczycieli oparty na ogólnodostępnym kompleksowym wspomaganiu szkół” (zakładany czas realizacji od 01.01.2012 – 31.12.2015)

- finansowanie realizacji w szkołach rocznych ofert doskonalenia (2 wybrane oferty w każdej szkole biorącej udział w projekcie)
- budowa tematycznych i problemowych sieci współpracy i samokształcenia (w tym forum współpracy dla dyrektorów szkół)

Zalety nowego systemu wsparcia szkoły dla poszczególnych odbiorców

Dyrektorzy szkół i placówek, którzy otrzymają pomoc zarówno w bieżącym organizowaniu pracy szkoły, jak i przygotowaniu się do zmian wprowadzanych w systemie oświaty

Najważniejsze dla dyrektorów zalety wprowadzenia nowego systemu wsparcia:

- pomoc w postawieniu rzetelnej diagnozy potrzeb szkoły oraz określeniu obszarów wymagających szczególnego wsparcia
- zespolenie systemu z aktualnymi potrzebami konkretnej szkoły
- ułatwienie kontaktów ze wszystkimi instytucjami odpowiedzialnymi za udzielanie pomocy uczniom, rodzicom i nauczycielom (dyrektor kontaktuje się z wybranym CRE, które odpowiada za organizację całości wsparcia; dyrektor nie musi „martwić się” oddzielnie o współpracę z poradnią, placówką doskonalenia czy biblioteką pedagogiczną)
- podmiotowość dyrektora w podejmowaniu decyzji (dyrektor wybiera CRE, z którym podpisuje porozumienie oraz określa, w których obszarach pracy szkoły powinny koncentrować się działania wspierające w danym roku)
- ujęcie w propozycjach działań prowadzonych przez CRE obszarów pracy szkoły bezpośrednio związanych ze zmianami wdrażanymi w edukacji (między innymi budowa szkolnego programu pracy z uczniem o specjalnych potrzebach edukacyjnych, przygotowanie do ewaluacji zewnętrznej, prowadzenie ewaluacji wewnętrznej, projekt edukacyjny, doradztwo edukacyjno-zawodowe)
- możliwość udziału w moderowanym przez CRE lokalnym forum wymiany doświadczeń (spotkania z innymi dyrektorami, spotkania i warsztaty tematyczne związane z wybranymi problemami, pomoc w zakresie wiedzy prawnej, wsparcie samokształcenia dyrektorów)
- dostęp do aktualnej informacji pedagogicznej, w tym bazy zasobów CRE (materiały dydaktyczne, przykłady dobrych praktyk, baza ekspertów – specjalistów w danej dziedzinie)

Nauczyciele, którzy otrzymają kompleksową pomoc w pracy dydaktyczno-wychowawczej. Nowy system doskonalenia będzie towarzyszył nauczycielom we wdrożeniu do praktyki zawodowej zmian wprowadzanych w oświacie.

Najważniejsze dla nauczycieli zalety wprowadzenia nowego systemu wsparcia:

- pomoc w zaplanowaniu swojego rozwoju zawodowego w sposób zgodny z aktualnymi potrzebami konkretnej szkoły, w której pracuje dany nauczyciel
- ułatwienie kontaktów ze wszystkimi instytucjami odpowiedzialnymi za udzielanie pomocy uczniom, rodzicom i nauczycielom (nauczyciel kontaktuje się z wybranym CRE, które odpowiada za organizację całości wsparcia; nauczyciel nie musi „martwić się” oddzielnie o współpracę z poradnią, placówką doskonalenia czy biblioteką pedagogiczną)
- organizowanie przez CRE większości szkoleń i warsztatów bezpośrednio w szkole
- wsparcie w rozwiązywaniu bieżących problemów dydaktycznych i wychowawczych
- pomoc w praktycznym zastosowaniu w pracy dydaktycznej i wychowawczej nowych umiejętności oraz dostosowaniu wymagań i metod pracy do zmian wynikających z reformy edukacji

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

- inspirowanie do wprowadzania zmian i nowatorskich rozwiązań dydaktycznych
- możliwość udziału w moderowanym przez CRE lokalnym forum wymiany doświadczeń (spotkania z innymi nauczycielami uczącymi tego samego przedmiotu, spotkania i warsztaty tematyczne związane z wybranymi problemami, wsparcie samokształcenia nauczycieli)
- dostęp do aktualnej informacji pedagogicznej w tym bazy zasobów CRE (materiały dydaktyczne, przykłady dobrych praktyk, baza ekspertów – specjalistów w danej dziedzinie)

Uczniowie, którzy zostaną objęci wszechstronną diagnozą oraz otrzymają wsparcie w rozwoju swoich talentów.

Najważniejsze dla uczniów zalety wprowadzenia nowego systemu wsparcia

- ułatwienie dostępu do rzetelnej diagnozy i pomocy pedagogiczno-psychologicznej (realizacja części dotychczasowych działań prowadzonych przez poradnie pedagogiczno-psychologiczne bezpośrednio w siedzibie szkoły)
- lepsza organizacja pracy szkoły w zakresie dostosowania wymagań dla uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych
- poprawa oferty edukacyjnej szkoły kierowanej do uczniów (CRE kompleksowo wspiera pracę szkołę, a pracownicy centrum pomagają w rozwiązywaniu problemów danej szkoły, co przyczynia się do lepszych efektów kształcenia)

Samorządy lokalne, które otrzymają wsparcie w budowie lokalnej sieci współpracy szkół i placówek oraz w kreowaniu polityki oświatowej.

Najważniejsze dla samorządów lokalnych zalety wprowadzenia nowego systemu wsparcia

- efektywniejsza organizacja kompleksowego wsparcia szkół. Komasaacja zasobów kadrowych różnych instytucji odpowiedzialnych za udzielanie pomocy uczniom, rodzicom i nauczycielom z jednej strony pozwoli do lepsze wykorzystanie specjalistów z drugiej zaś strony może przyczynić się do obniżenie niemerytorycznych kosztów funkcjonowania tych instytucji (wspólna administracja i księgowość)
- poprawa oferty edukacyjnej i jakości kształcenia w szkołach działających na terenie danego samorządu (CRE kompleksowo wspiera pracę szkół, a pracownicy centrum pomagają w rozwiązywaniu konkretnych problemów szkół, co przyczynia się do lepszych efektów kształcenia)
- ułatwienie dostępu uczniów oraz ich rodziców do rzetelnej diagnozy i pomocy pedagogiczno-psychologicznej (realizacja części dotychczasowych działań prowadzonych przez poradnie pedagogiczno-psychologiczne bezpośrednio w siedzibie szkoły)
- wykorzystanie moderowanego przez CRE forum wymiany doświadczeń do kreowania lokalnej polityki oświatowej